

Temes treballats durant el curs 2015-2016

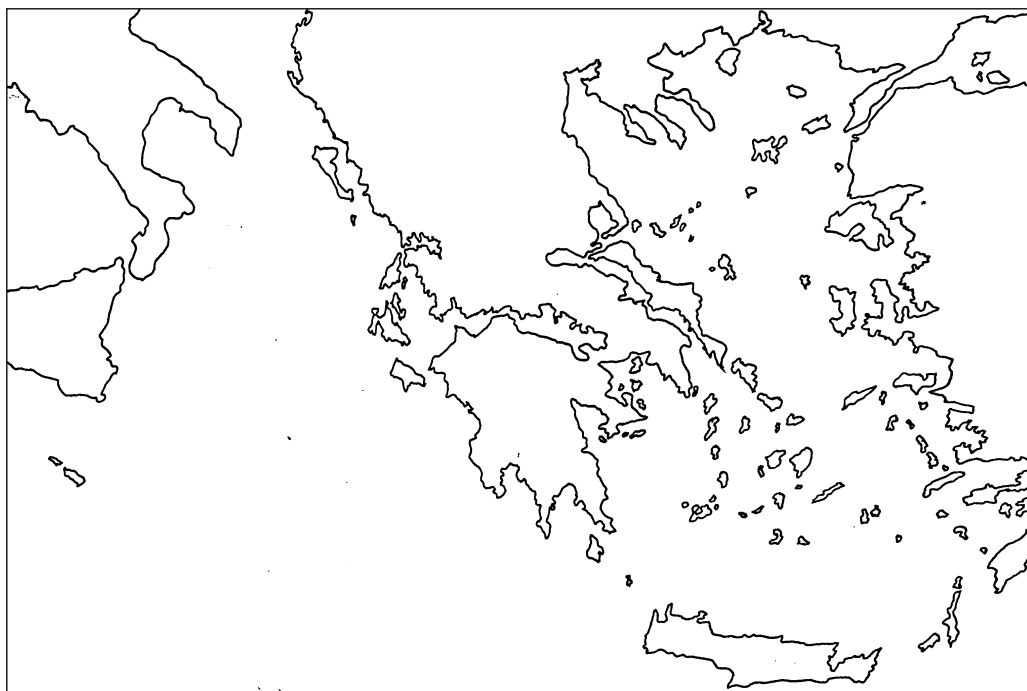
- El marc geogràfic de l'antiga Grècia
- El marc geogràfic de l'antiga Roma
- Història de Grècia
- Història de Roma
- Llengua grega i hel·lenismes

El marc geogràfic de Grècia

1. *Relaciona les següents característiques de la geografia de Grècia amb les conseqüències socials i històriques. Justifica la resposta.*

Geografia:		Historia:
1-orografia abrupta i muntanyosa		a- poble navegant
2-extenses costes i nombroses illes		b- independència política de la ciutat estat
3-escasa pluja i pobresa de l'agricultura		c- colonització i comerç

2. *Senyala al mapa: Atenes, Esparta, Micenes, Delfos, Olímpia, el mont Olimp, els mars Jònic i Egeu, Creta, Eubea, l'istme de Corint, Magna Grècia, Siracusa, Troia, Quios, Ítaca, Peloponnès*

- 3.- *Relaciona les paraules d'origen grec amb el seu significat:*

1-Talassocràcia
2-Mesopotàmia
3-Orogènesi
4-Micronèsia
5-Hipopòtam
6-Melanèsia
7-Talassoteràpia
8-Polinèsia

1-g

a- Cavall de riu
b- Illes de negres
c- Nom de muntanya
d- Curació per les aigües del mar
e- Formació de les muntanyes
f- Moltes illes
g- Poder marítim
h- Dotze illes

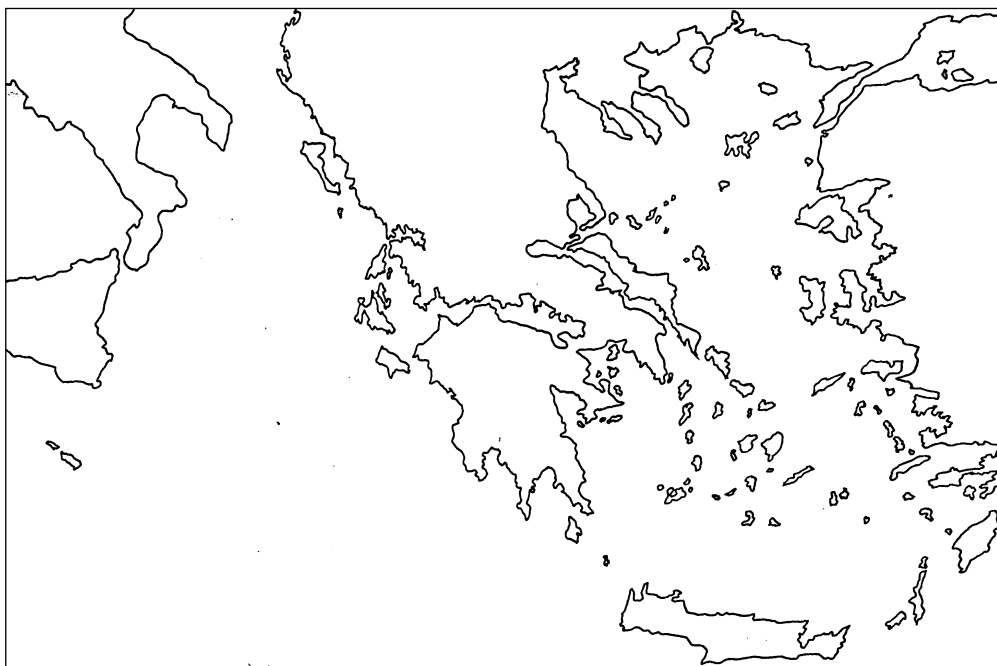
9-Orografia
10-Dodecanès
11-Orònim
12-arxipèlag

i- País entre rius
j- Mar principal
k- Illes petites
l- Descripció de les muntanyes

4.- Relaciona els següents topònims amb la referència cultural o el personatge corresponent

a. - Micenes	- jocs esportius cada 4 anys
b. - Tebas	- victòria grega a les guerres Mèdiques
c. - Esparta	- pàtria d'Ulisses
d. - Olimp	- ciutat d'Agamèmnon
e. - Delfos	- metròpoli d'Emporion
f. - Ítaca	- istme, actualment un canal
g. - Olímpia	- Àsia Menor, pas al Mar Negre
h. - Corint	- origen de Filip i Alexandre
i. - Troia	- santuari d'Apol·lo, oracle important
j. - Macedònia	- societat militar
k. - Focea	- minoics, Laberint, Minotaure
l. - Marató	- Èdip
m. - Creta	- Sud d'Itàlia
n. - Magna Grècia	- residència dels déus

4.- Escriu en aquest mapa els següents llocs: Mar Egeu, Magna Grècia, Àsia Menor, Peloponnès, Mar Jònic, Mar Adriàtic, Mar de Creta, Macedònia, Creta.

El marc geogràfic de l'antiga Roma

1.- En aquest mapa de la península itàlica, situa els següents topònims:

- Mar Adriàtic
- Mar Tirrè
- Sicília
- Laci
- Roma
- Riu Po
- Apenins
- Còrsega
- Apenins
- Pompeia
- Vesuvi
- Riu Tíber

2.- Escriu en aquest mapa el nom actual dels països que van formar part de l'imperi romà

Història de Grècia

1. Completa el nom o la cronologia de les etapes històriques de Grècia: (1p)

Grècia

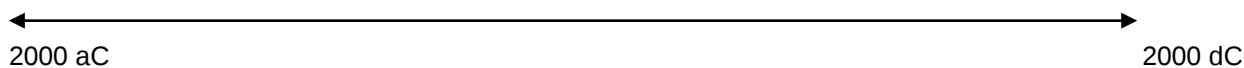
- Minoica (_____ - _____)
- (1500 aC - 1100aC)
- (_____ - _____)
- (776 aC - _____)
- Clàssica (_____ - _____)
- (323 aC - _____)
- Dominació Roma (149 aC - _____)

Roma

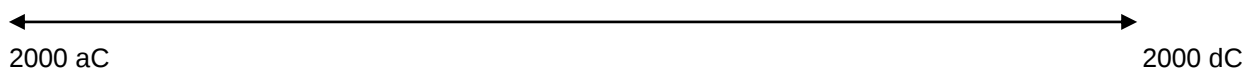
- Monarquia (753 aC - 509 aC)
- (_____ - _____)
- (_____ - 476 dC)

1. En les següents línies temporals, marca el període que correspondria a Grècia i a Roma.
Respecta les proporcions entre la línia i el temps (1p)

Grècia

Roma

2. Per què la cultura cretenca s'anomena també "minoica"? (0'5p)

3. A quina època i quin any van passar els següents fets? (1p)

- Formació de la Lliga de Delos
- Batalla de Marató

- Mort d'Alexandre el Gran
- Final de la Guerra del Peloponnès

4. En quines regions i ciutats es van desenvolupar les cultures minoica i micènica? (0'5p)

- Minoics

- Micènics

5. Quins pobles es van enfrontar (0'5p)

- a les guerres mèdiques?

- a la guerra del Peloponnès?

6. Indica a quin període (minoic, micènic, arcaic....) corresponen els següents personatges o fets: (1p)

- Pèricles
- fundació d'Empúries
- mort d'Alexandre el Gran
- mite de Teseu
- desaparició de l'escriptura
- consolidació de la polis, ciutat-estat
- Grècia es converteix en província romana
- construcció del Partenó
- guerra de Troia
- Homer

7. Comenta aquests noms –o data- des del punt de vista històric o cultural grec (1p)

- Ítaca
- batalla de Marató
- Pèricles
- Minos
- Empúries

FITXA PEL·LÍCULA “300”

2. Completa el següent quadre amb el nom i la cronologia (anys) de les etapes històriques de Grècia i Roma: (1p)

Grècia	Roma
2000-1500 – (Època Minoica)	
1600-1200 (.....)	
1200-..... (.....)	
..... - (.....)	753- (.....)
..... - (.....)	 - 27aC (.....)
..... – 168 (.....)	
168aC-395dC (Dominació romana)	27ac-476 dC (.....)

3. Quan (època i anys) van tenir lloc les Guerres Mèdiques – les dues campanyes - ? ¿Quins dos reis perses van intervenir? (1p)
4. A què fa referència el títol de la pel·lícula “300”? (1p)
5. Comenta breument aquests personatges, a partir del que has vist a la pel·lícula: (1p)
- Leònidas
 - Xerxes
 - Efialtes
6. Explica per què les dones espartanes s’acomiadaven dels seus marits o fills dient: “Torna, amb el teu escut o sobre ell”. Què volien dir? (1p)
7. Descriu l’educació espartana. Per què era així? (1p)

8. Estructura de la pel·lícula. Ordena els següents moments de la pel·lícula. (coincideix amb l'estructura que et demano al comentari) (1p)

a. Efiltes traeix els espartans comunicant a Xerxes un camí alternatiu per darrera de les muntanyes.	1. - f
b. Nous atacs amb els Immortals i altres criatures monstruoses	2.
c. L'emissari del rei persa reclama aigua i terra	3.
d. Efiltes és rebutjat com a soldat per Leònidas	4.
e. Leònidas amb 300 espartans es dirigeix a les Termòpiles	5.
f. Infància i educació de Leònidas	6.
g. Xerxes ofereix a Leònidas fer-lo rei de Grècia, només per sota de Xerxes	7.
h. Xerxes envolta els espartans i torna a oferir a Leònidas fer-lo rei si se sotmet.	8.
i. Consulta als èfors	9.
j. Primer atac persa	10.
k. Mort de Leònidas i els pocs espartans que quedaven	11.
l. Leònidas amaga amb acceptar i intenta matar Xerxes, però falla.	12. - k

- 8.- Sistema polític espartà: llegeix el següent test i completa els espais buits amb aquests noms: **diarquia – Gerusia – Apel·la – èfors – reis – ancians** (1p)

- Esparta tenia una, es a dir, dos Els reis eren els generals de l'exèrcit, i tenien poder absolut en el camp de batalla. També tenien funcions religioses
- Hi havia un Consell d'ancians, anomenat Estava format per vint-i-vuit a més dels dos reis. Era un consell molt important que preparava les lleis i jutjava els criminals, mantenien les tradicions i decidia la pau i la guerra.
- Les lleis que preparava aquest consell eren aprovades per la o assemblea del poble que aprovava o rebutjava els acords de la Gerusia. Esta assemblea, formada pels espartans majors de trenta-un anys, no deliberava sobre les lleis, sinó que les aprovava o rebutjava per mitjà de crits o a ma alçada. També escollia els membres de la Gerusia i els èfors.
- Els eren cinc magistrats escollits anualment que controlaven i vigilaven els reis i ciutadans. En alguns períodes eren l'autèntic govern d'Esparta

- 9.- Fes un comentari de la pel·lícula amb els següents apartats: (2p)

- Tema:** una única frase
- Resum:** 175 / 200 paraules
- Estructura:** (ja ho has fet en la pregunta 7)
- Opinió personal:** què t'ha semblat la pel·lícula? Justifica la teva resposta

Història de Roma

1. Fes un esquema amb el nom i la cronologia de les etapes històriques de Grècia i Roma:

Grècia	Roma
2000-1500	
1600-1200	
1200-776	
776-490	753-509
490-323	509-27aC
323-168	
168aC-476dC	27ac-476 dC

2. Quines van ser les tres grans formes de govern al llarg de la història de Roma? Qui manava a cada etapa?
3. Omple els buits amb la paraula adequada: *monarquia, Ròmul, Laci, Roma, Rem, rei, Tíber*
 - La ciutat de Roma es va fundar a la regió del
 - Segons la llegenda, els germans ivan ser abandonats al abans de fundar
 - La primera forma de govern de Roma va ser una monarquia, sistema en el qual el té el poder màxim.
4. Quina potència va lluitar contra els romans pel domini del Mediterrani durant la República? Com anomenem aquests conflictes? Quin en va resultar vencedor?
5. Fes una relació de les dinasties i emperadors dels segles I i II dC
6. Busca informació sobre l'urbanisme de Roma, i descriu cinc edificis o espais representatius d'una gran ciutat romana.
- 7.- Defineix els següents noms o termes corresponents al sistema polític romà:

cònsol – triumvirat – senat - pretorians - *panem et circenses*

La llengua grega: hel·lenismes

L'etimologia estudia l'origen i el significat de les paraules. Moltes paraules gregues van passar a les llengües actuals, especialment com a llenguatge científic i tècnic.

Veurem com podem entendre molts tecnicismes a partir d'una llista d'ètims grecs, i deduir el significat d'altres.

Ètim	Transcripció	Significat	Hel·lenismes (escriuiu altres)
ἄ(ν)	a (an)	no, sense	
αὐτός	auto-	mateix	autòpsia
βίος	bio-	vida	microbi
καρδία	cardi-	cor	cardiologia
κεφαλή	cefal(e)	cap	encefalitis
δέρματος	derma(t)	pell	dermatologia
ἔνδον	endo	dins	endoscopi
φίλος	filo-	amic, amor	filosofia
φόβος	fobia-	por	fotofòbia
φωνή	fono-	so, veu	fonendoscopi
γέρων	ger-	vell	geriatria
γυναικός	gynec-	dona	ginecologia
γράφω	graf-	escriure	encefalograma
αἷματος	hema(t)	sang	hematologia
ἰατρεια	iatria	medicina	psiquiatria
λάρυγγος	laring	gola	otorinolaringologia
λόγος	log-	estudi	ginecologia
μέτρον	metro	mesura	termòmetre
μικρός	micro-	petit	microscopi
νεκρός	necro	mort	necròfag

νευρον	neur-	nervi	neuropatia
οδοντος	odont-	dent	odontologia
οφθαλμός	oftalm	ull	oftalmologia
ογκος	onco	tumor	oncologia
οψις	ops	vista	necròpsia
ωτος	oto	oïda	otitis
παθος	pat	patiment	patologia
παιδός	ped-	nen	pediatria
ποδός	podo	peu	podologia
ψυχη	psiqu	ànima	psicologia
ρινος	rino	nas	rinàlgia
σκοπέω	scop	observar	periscopi
σύν	sin	unió, amb	sinopsis
τῆλε	tele	lluny	telescopi
θερμός	termo	calent	hipotèrmia
τραύματος	traumat	ferida	traumatologia

ALFA PRIVATIVA: quan “a-” vol dir “no”

Intenta esbrinar quines paraules gregues i llatines de la columna esquerra han donat lloc, un cop afegit el prefix negatiu a-, a les següents paraules :

***afonia – asfalt – Atanasi – anodí – anècdota - anhidrid – asfíxia – Ambròs – aspirina – anèmia – abisme –
amnístia – analgèsic – anestèsia – asil – àtom – atròfia – amazona***

Paraula grega	Significat	
1.- βυσσός	Fons	
2.- μνήσις	Record	
3.- ἄλγος	Dolor	
4.- ἐκδίδωμι	Publicació	

5.- αἷμα	Sang	
6.- ὕδωρ	Aigua	
7.- αἴσθησις	Sensació	
8.- ὀδυνή	Dolor	
9.- φωνή	Veü, so	
11.- σφύζω	Palpitar	
12.- συλάω	Saquejar	
13.- σφάλλω	Relliscar	
14.- spirea	Ulmària (planta)	
15.- τόμος	Tall, divisió	
16.- τρέφω	Nodrir	
17.- βροτός	Mortal	
18.- θάνατος	Mort	
19.- μαζός	Pit	

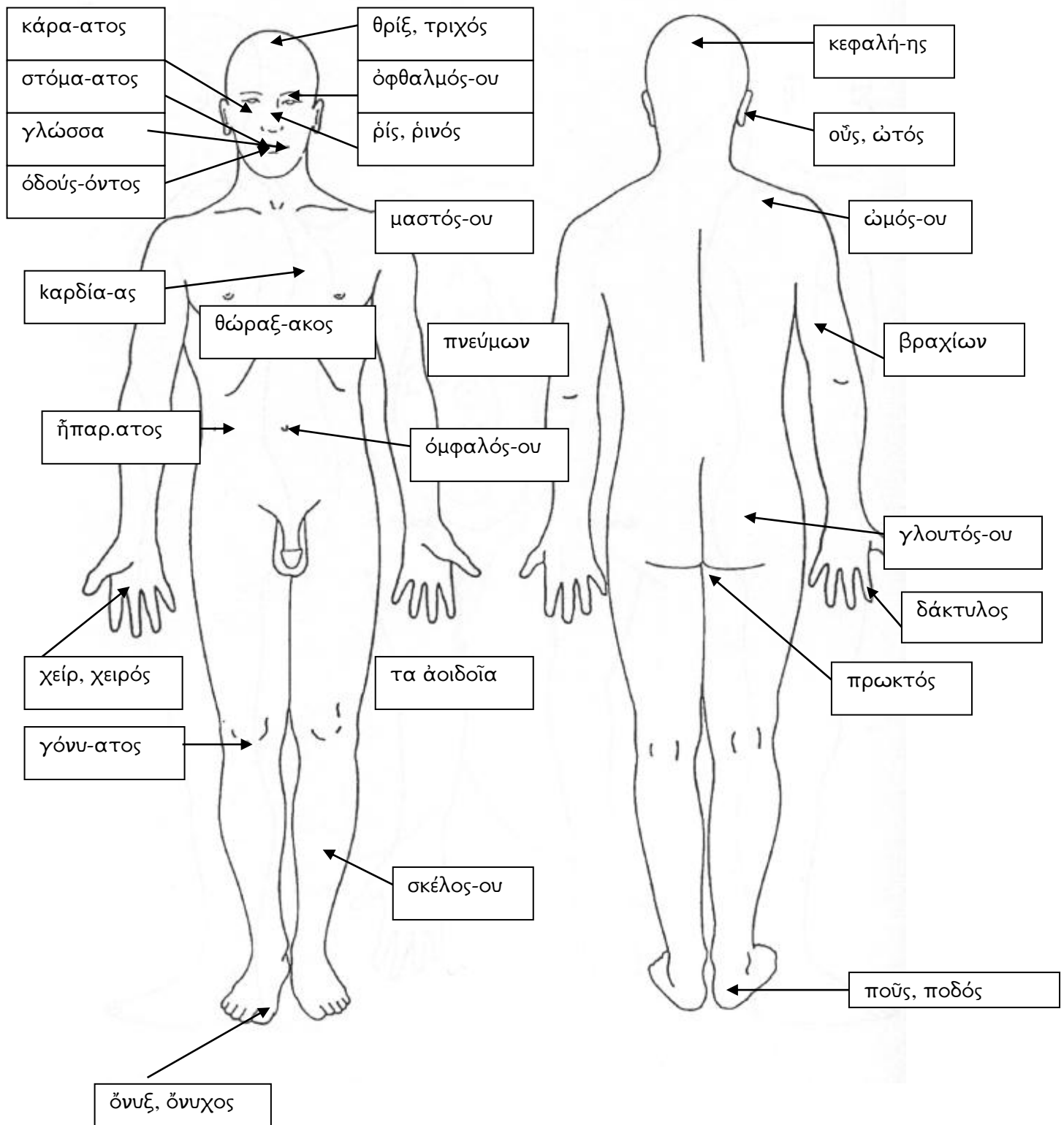
α β γ δ ε
 ζ η θ ι κ
 λ μ ν ξ ο
 π ρ σ τ
 υ φ χ ψ ω

L'ALFABET GREC: ACTIVITATS

- 1.- Escriu el teu nom i cognoms en grec:
- 2.- Copia les següents paraules en majúscula i minúscula
- 3.- Llegeix en veu alta
- 4.- Intenta deduir el significat per intuïció o pensant en possibles derivats

	Majúscula	Minúscula	Lectura, significat i derivats
ΦΟΝΗ			
ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ			
ΝΕΚΡΟΣ			
ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ			
ΚΕΦΑΛΗ			
ΣΟΦΙΑ			
ΟΝΟΜΑ			
ΤΟΞΟΝ			
ΨΥΧΗ			
ΘΕΑΤΡΟΝ			
ΜΕΛΟΣ			
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ			
ΔΕΙΝΟΣ			
ΣΦΑΙΡΑ			

MEDICINA I SALUT

Completa aquesta taula

Grec	Llatí	Català-castellà i derivats
κεφαλή	<i>Caput-itis</i>	
οφθαλμός	<i>Oculus-i</i>	
ῥίς, ῥινός	<i>Nasus-i</i>	
στόμα-ατος	<i>Bucca-ae, Os, oris</i>	
ὀδοὺς, ὀδόντος	<i>Dens, dentis</i>	
γλῶσσα γλῶττα	<i>Lingua-ae</i>	
οὖς, ὠτός	<i>Auris-is, Auricula-ae</i>	
χείρ, χειρός	<i>Manus-us</i>	
δάκτυλος	<i>Digitus-i</i>	
ποῦς, ποδός	<i>Pes, pedis</i>	
καρδία	<i>Cor, cordis</i>	
πνεύμων	<i>Pulmo-onis</i>	
ἥπαρ-ατος	<i>Iecur-oris</i>	
Altres parts dels cos humà		
δέρμα-ατος	<i>Cutis-is</i>	
μῦς, μύς	<i>Musculus-i</i>	
νέυρον	<i>Nervus-i</i>	
αἷμα-ατος	<i>Sanguis-inis</i>	
φλέψ, φλεβός	<i>Vena-ae</i>	
πρωκτός-ου	<i>Culus-i</i>	
νεφρός-ου	<i>Renes-um</i>	
ὄφρυς-ῦος	<i>supercilium</i>	
βλέφαρον-ου	<i>palpebra</i>	
ἔντερον-ου	<i>intestina</i>	

A quina part del cos fa referència cada parella de paraules?

Oculista	Oftalmòleg
Dentista	Odontòleg
Suprarenal	Nefrític
Digital	Dactilar
Auriculars	Otitis
Nasal	Rinitis
Pedicura	Podòleg
Pulmonia	pneumònia
Oral	Estomatòleg
Lingüística	Políglota
Manual	Quiròfan
Capital	Cefalea
Muscular	Mioma
Cordial	Cardiologia
Sanguinari	Hemorràgia
Nerviós	Neurona
Cutani	Epidermis

Col·loca la paraula corresponent al costat de la seva definició:

MÀ: manufactura, manual, manuscrit, quirúrgic, cirurgia, quiromància

- acció de fer a mà o mitjançant maquinària
- endevinació per l'observació de les línies de la mà
- escrit amb la mà
- medicina que pretén guarir malalties operant amb la mà
- relatiu a la cirurgia
- fet a mà

DIT: dígit, digitació, digitígrad, dactiloscòpia, dactilografia, dàctil

- manera de moure els dits per a fer funcionar una
- peu mètric de la poesia grega i llatina; propi dels dits
- que camina posant solament els dits a terra
- tècnica d'escriure a màquina

- nombres que es representen amb una sola xifra
- identificació per comparació de les impressions digitals

LLENGUA: lingüiforme, lingüística, glossari, glossitis, glotó, lingual

- ciència del llenguatge
- diccionari parcial d'un autor, d'una obra, d'un text.....
- relatiu a la llengua
- que menja molt, amb avidesa
- amb forma de llengua
- inflamació de la llengua

Relaciona les tres columnes següents:

epidèrmic		Malaltia cutània		Membrana exterior de la pell
dermopatia		Cutani		Malaltia de la pell
epidermis		Subcutani		Relatiu a la pell
hipodèrmic		cutícula		Sota la pell

Sabent que ἄλγος vol dir “dolor”, i el sufix –itis en medicina indica “inflamació”, quina part del cos es veu afectada en les següents dolences?

- cefalàlgia
- otàlgia / otitis
- gastràlgia / gastritis
- odontàlgia
- miàlgia
- neuràlgia
- hepatitis
- faringitis
- flebitis
- dermatitis
- bronquitis

I si volem evitar el dolor, prenem un